

Výroční zpráva za rok 2012

I. Charakteristika organizace

DYS-centrum® Praha, o.s. (dále DYS-centrum®) je dobrovolné nezávislé sdružení občanů a právnických osob, kteří se ve svém profesním nebo osobním životě setkávají s problematikou specifických poruch učení a/nebo chování (SPUCH). Ve své činnosti navazujeme na dlouholetou tradici práce s dětmi se specifickými poruchami učení a chování, jejíž základy byly v České republice položeny již v polovině minulého století. Současně se na základě tuzemských i zahraničních příkladů dobré praxe i teoreticko-výzkumných studií snaží neustále rozvíjet a zdokonalovat současné modely péče o uvedenou cílovou skupinu. Kromě práce s dětmi se proto věnujeme také dospívajícím i dospělým se specifickými poruchami učení a chování. V současné době pokládáme profesně za klíčový posun od tradičního medicínského přístupu ke SPUCH k modelu sociálnímu, tedy posun od „nálepkování“ prostřednictvím stanovování diagnóz k budování takových interakcí, které podporují rozvoj jedince a dokážou jeho případné deficity eliminovat.

DYS-centrum® vzniklo 2. února 1995. Významný podíl na tom měl profesor Z. Matějček, který inicioval vznik organizace, jež by vhodně doplnila a rozšířila spektrum podpůrných opatření a služeb pro jedince se SPUCH, nabízených v té době oficiálními školskými poradenskými zařízeními. Činnost organizace je zakotvena ve stanovách a zaměřuje se primárně na děti, dospívající a dospělé se specifickými poruchami učení a chování, jejich rodinné příslušníky i další významné osoby v jejich okolí. Mimo to intenzivně spolupracujeme s učiteli, kteří se setkávají s žáky a studenty se SPUCH (od učitelů mateřských škol až po vysokoškolské pedagogy), s pracovníky školských poradenských zařízení, logopedy, neurology i dalšími profesionály, mezi jejichž klienty jedinci se SPUCH patří.

Mezi významné události roku 2012 patřilo přestěhování DYS-centra do nových prostor. Z prostor v budově základní školy se DYS-centrum® přemístilo do samostatné budovy, kterou má celou k dispozici formou pronájmu. V září 2012 tak došlo ke změně sídla DYS-centra a tím i ke změně tohoto údaje ve stanovách naší organizace. **DYS – centrum® sídlí v Praze 8, Stejskalova 192/9.**

Aktivity DYS-centra se již několik let stabilně orientují na oblast **reedukační a diagnostickou; konzultační; vzdělávací; informační a publikační; dokumentační.**

V roce 2012 tvořily pracovní tým:

PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. (psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. et Mgr. Zuzana Pospíšilová (psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. Jaroslava Punčochářová (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Mgr. Jana Pechancová (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty; správa knihovny DYS-centra, správa webu obchodu DYS-centra)

Jiřina Nejedlá (poradenská a reedukační práce s klienty; vedení obchodu DYS-centra; administrativní práce)

Pavλίna Petrželová (administrativní pracovnice; organizace a pořádání vzdělávacích aktivit DYS-centra; podíl na vedení obchodu DYS-centra; administrativní práce)

Mgr. Jana Janáčová (sociální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty; organizace vzdělávacích aktivit DYS-centra; administrativní práce - od 9/2012 na MD)

Nora Valerová (poradenská a reedukační práce s klienty; podíl na správě webu - od 6/2012 na MD)

Mimo uvedený pracovní tým spolupracuje DYS-centrum[®] s dalšími odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, učitelů, logopedů, neurologů, pediatrů, rehabilitačních pracovníků apod., kteří se podílejí na péči o klienty DYS-centra, nebo v DYS-centru lektorují kurzy a další vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost.

Činnosti DYS-centra jsou dále podporovány zájmem či přímo aktivním zapojením členů občanského sdružení. **Členskou základnu** tvoří především odborníci pracující s osobami se specifickými poruchami učení (jedná se o učitele, speciální pedagogy, psychology, logopedy, sociální pracovníky) a rodiče dětí a dospívajících se SPUCH. Počet aktivních členů k 31. 12. 2012 byl 22 osob.

Činnost občanského sdružení řídí **Předsednictvo**. Dalším řídicím orgánem je **Revizní komise**.

V r. 2012 byli členy **Předsednictva**:

- ✓ PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. (předsedkyně)
- ✓ Mgr. et Bc. Zuzana Pospíšilová (místopředsedkyně)
- ✓ Jiřina Nejedlá (hospodářka)
- ✓ PhDr. David Čáp
- ✓ Mgr. Jana Strnádková

Členky **Revizní komise** byly v roce 2012:

- ✓ Mgr. Jaroslava Punčochářová
- ✓ Nora Valerová
- ✓ Mgr. Jana Janáčová

Nejvyšším orgánem sdružení je **Valná hromada**.

II. Činnost DYS – centra

Aktivity organizace byly v roce 2012 realizovány v následujících oblastech:

1. Reedukační/diagnostická činnost

DYS-centrum[®] nabízí klientům komplexní diagnostiku specifických poruch učení a/nebo chování, popř. některých přidružených obtíží. V roce 2012 začalo DYS-centrum[®] jako jedna z mála organizací v České republice nabízet také tzv. dynamické vyšetření podle modelu R. Feuersteina (LPAD - learning propensity assessment device). Mimo to probíhají na základě poptávky klientů některá vyšetření také v anglickém jazyce za využití původních diagnostických nástrojů v anglickém jazyce.

Nejrozsáhlejší složku spolupráce s dětskou a dospívající klientelou představují reedukační a rozvíjecí cvičení, která jsou realizována od předškolního věku do období dospívání. U klientů navštěvujících základní a střední školy se zaměřujeme na reedukace, adekvátní intervenci, popř. kompenzaci specifických poruch učení a chování, u dětí předškolního věku podporujeme rozvoj dovedností potřebných pro úspěšné zahájení školní docházky.

Kromě tradičních, dlouhodobě osvědčených reedukačních postupů DYS-centrum[®] při práci s klienty zařazuje nové přístupy a snaží se ve prospěch dětí efektivně kombinovat takové metody, které jim umožní minimalizovat obtíže související s problematikou SPUCH, a současně vyzdvihnout a rozvinout jejich silné stránky. V rámci **individuální nápravné péče** pracujeme podle metodických materiálů našich předních odborníků – mimo jiné prof. Z. Matějčka, doc. O. Zelinkové, dr. Z. Michalové, dr. J. Nováka, Mgr. J. Bednářové, doc. Věry Pokorné, dr. H. Žáčkové, dr. P. Kuncové a dalších. Tradiční reedukační aktivity s dětmi i dospívajícími rozšiřujeme o využití specializovaných počítačových programů. Významným předpokladem volby nových metod pro práci s klienty je jejich zařazení odbornou vědeckou komunitou a prověření výzkumnou činností (tzv. evidence-based methods). Zcela odmítáme využívání alternativních metod, které jsou založeny na dojmech a nerelevantních východiscích.

V roce 2012 nabízelo DYS-centrum[®] následující programy pro děti a jejich rodiče:

Komplexní náprava specifických poruch učení

Rozvíjecí cvičení pro děti předškolního věku

HYPÓ

MAXÍK

KUPOZ

Percepční a motorická oslabení ve školní praxi

Grafomotorický nácvik podle Mgr. Bednářové

Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování

Já na to mám! – program rozvoje učebních strategií pro studenty středních škol s dyslexií

Většinu činností s dětmi předškolního a mladšího školního věku absolvují také **rodiče**, neboť jejich zapojení do práce s klienty pokládáme za klíčové pro úspěšné zvládnutí obtíží. Děti navštěvují DYS-centrum[®] v nejkratším intervalu 2x týdně, maximálně pak 1x za měsíc. V mezidobí je nesmírně důležitá průběžná domácí práce rodičů s dětmi, která probíhá nenásilnou, převážně hravou formou a využívá metody, které přispívají k rozvoji dětí, pokud se tradiční školní postupy stanou neúspěšnými.

V roce 2012 iniciovalo spolupráci s DYS-centrem **127 nových klientů**. **Přímé práci** s dětmi, dospívajícími či dospělými se SPUCH bylo v průběhu roku věnováno **2.140 hodin**, které v různém rozsahu navštívilo **261 klientů**. 89 z nich uskutečnilo pouze jednu návštěvu. V těchto případech se nejčastěji jednalo o komplexní vyšetření, konzultaci, případně byla spolupráce s DYS-centrem zahájena teprve na konci kalendářního roku a pokračuje v roce následujícím. Nejvyšší počet návštěv v průběhu roku činil 89 hodin.

2. Konzultační činnost

DYS-centrum[®] nabízí konzultace **rodičům dětí i dospívajících** se SPUCH, kteří se na nás obracejí s žádostí o pomoc. V roce 2012 stejně jako v předchozím roce požádalo o konzultaci rovněž několik **dospělých, kterým byly v dětství poruchy diagnostikovány**, popř. vzhledem k věku nezískali možnost diagnostické a reedukační péče, avšak stále čelí potížím typickým pro symptomatiku SPUCH. Jejich dotazy se především týkaly pracovního uplatnění a studia na vysoké škole. Konzultace využívají rovněž **učitelé a poradenští pracovníci** z oblasti školství, případně **další odborníci**, kteří se ve své praxi setkávají s klientelou DYS-centra. Počet jednorázových konzultací v roce 2012 činil 12.

3. Vzdělávací činnost

DYS-centrum[®] je **akreditované pracoviště MŠMT** a v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nabízí každoročně několik desítek kurzů, seminářů i pracovních dílen v různém rozsahu. Lektory kurzů jsou především psychologové a speciální pedagogové s dlouholetou praxí a zkušenostmi v oblasti specifických poruch učení a chování. Kromě vzdělávacích akcí, které proběhly přímo v DYS-centru, se konaly také semináře na objednávku konkrétních škol, které byly realizovány v místě školy, a účastnily se jich celé pedagogické sbory.

V roce 2012 se DYS-centrum[®] uspořádalo následující vzdělávací akce:

- ✓ Aby se jim dobře psalo - jak připravit předškoláky na psaní
- ✓ Diagnostika dovedností předškoláka
- ✓ Diagnostika leváctví, práce s levorukým dítětem
- ✓ Dyskalkulie - reedukace - mladší a starší školní věk
- ✓ Dyslexie a dysortografie prakticky - konalo se 3x
- ✓ Efektivní příprava dětí předškolního věku na vstup do základní školy
- ✓ Efektivní strategie učení u dětí se SPUCH

- ✓ Jak vést reedukační skupiny na ZŠ pro integrované dítě se SPUCH
- ✓ Jsem neposedný. Co s tím mám dělat? aneb Já už s ním nemohu vydržet! - konalo se 2x
- ✓ Lezení - základ grafomotoriky
- ✓ Metoda dobrého startu - konalo se 4x
- ✓ Metody vyučování čtení
- ✓ Můžeme pomoci dítěti s ADHD?
- ✓ Pedagogická podpora dítěte žáka s NKS v MŠ
- ✓ Písmo jako vědomá stopa aneb cvičení a malování s prvky tchaj-tí - konalo se 2x
- ✓ Pomoz mi naučit se číst! Rozvoj čtenářské gramotnosti u dyslektiků.
- ✓ Práce s výchovnými problémy ve třídě
- ✓ Respektovat a být respektován - Komunikace oprávněných požadavků a emoce
- ✓ Rozvoj grafomotoriky u dětí předškolního a mladšího školního věku - konalo se 3x
- ✓ Rozvoj vnímání dítěte předškolního věku
- ✓ Signály SPU na počátku školní docházky - konalo se 3x
- ✓ Specifické poruchy učení
- ✓ SPU na 2. a 3. stupni - konalo se 2x
- ✓ Školní zralost a zápis do školy
- ✓ Výtvarné techniky a materiály pro práci s dětmi
- ✓ Vyučování cizím jazykům u dětí s SPU - konalo se 2x
- ✓ Využití relaxačních technik s dětmi LMD

Na všech uvedených vzdělávacích akcích bylo dohromady **proškoleno 615 frekventantů**.

V roce 2012 obdrželo DYS-centrum® akreditaci, resp. reakreditaci, MŠMT ČR na vzdělávací akce:

- ✓ Aby se jim dobře psalo - jak připravit předškoláky na psaní
- ✓ Diagnostika dovedností předškoláka (NOVĚ AKREDITOVÁNO)
- ✓ Efektivní příprava dětí předškolního věku na vstup do základní školy
- ✓ HYPO – prevence SPUCH v předškolním a raném školním věku
- ✓ Jak diagnostikovat poruchy pozornosti s hyperaktivitou a impulzivitou
- ✓ Jak vést reedukační skupiny na ZŠ pro integrované dítě se SPUCH

- ✓ Klady a záporů hyperaktivity od raného věku do dospělosti (NOVĚ AKREDITOVÁNO)
- ✓ Metoda dobrého startu
- ✓ Můžeme pomoci dítěti s ADHD?
- ✓ Písmo jako vědomá stopa aneb cvičení a malování s prvky tchaj-ťi
- ✓ Podpora multilingválních jedinců s dyslexií v osvojování dalšího jazyka -jedná se o první kurz v nabídce DYS-centra, který má formát e-learningu (NOVĚ AKREDITOVÁNO)
- ✓ Práce s výchovnými problémy ve třídě
- ✓ Práce se stresem ve škole (pro učitele žáků se SPUCH)
- ✓ Respektovat a být respektován - Komunikace oprávněných požadavků a emoce
- ✓ Rizika a úskalí vystavování posudků k maturitní zkoušce žáků se SPU (NOVĚ AKREDITOVÁNO)
- ✓ Rozvoj grafomotoriky u dětí předškolního a mladšího školního věku
- ✓ Rozvoj vnímání dítěte předškolního věku
- ✓ Specifické poruchy učení a chování a jejich náprava (NOVĚ AKREDITOVÁNO)
- ✓ Specifické poruchy učení a chování u žáků základních uměleckých škol
- ✓ Školní zralost a zápis do školy
- ✓ Výtvarné náměty a inspirace pro práci s dětmi (NOVĚ AKREDITOVÁNO)
- ✓ Využití relaxačních technik při práci s dětmi zvláště s ADHD, ADD ve vyučování

Vzdělávací akce navštěvují nejen učitelé, ale také školští poradenští pracovníci, rodiče našich klientů a studenti vysokých škol. Studenti psychologie a speciální pedagogiky v roce 2012 rovněž využili **nabídky stáží a náslechnů** v průběhu diagnostiky a reedukace.

4. Informační a publikační činnost

V průběhu roku 2012 byly nadále aktualizovány a modernizovány **webové stránky** DYS-centra. Jejich návštěvníci mají možnost získat veškeré informace o činnosti organizace, o nabídce vzdělávacích aktivit, metodických, reedukačních i výukových materiálech, které nabízíme. V souvislosti s prezentací DYS-centra v zahraničí jsou webové stránky rovněž doplněny o text v anglickém jazyce, který představuje hlavní aktivity zahraničním zájemcům.

DYS-centrum[®] informovalo o svých aktivitách rovněž u příležitosti řady odborných akcí.

Aktuální informace o aktivitách DYS-centru byly zveřejněny v následujících médiích:

- ✓ Lidové noviny, rubrika Medicína a věda (září 2012)

- ✓ Učitelské noviny (číslo 35/2012)
- ✓ Regionální měsíčník HOBULET: Časopis o životě na sedmičce (leden 2012)
- ✓ Rodina a škola (říjen 2012)
- ✓ Řízení školy (červenec 2012)

V roce 2012 pokračovalo DYS-centrum[®] rovněž ve své publikační činnosti. Vzhledem k vysokému množství odběratelů bylo nutné dotisknout pracovní listy **Zrakové vnímání: Optická diference**, díl I., a **Jedním tahem** – vše od autorky J. Bednářové. Nově vyšly v DYS-centru publikace **Čtení, psaní, malování, díl IV.** od D. Švancarové a **Test rizika poruch čtení a psaní pro rané školáky** autorem D. Švancarové a A. Kucharské. DYS-centrum[®] je v současné době také jediná organizace, v níž je akreditován kurz vedený D. Švancarovou, jehož absolvování je nezbytnou podmínkou používání uvedeného testu.

Dalším významným počinem roku 2012 bylo pořádání prodejní výstavy a konference **DYSKORUNKA 2012**, která se konala 13. listopadu 2012 v prostorách ZŠ Korunovačnické. Své produkty prezentovalo dvacet dva vystavovatelů z celé republiky. Konference probíhala ve dvou paralelních sekcích, zúčastnilo se jí více než sto padesát posluchačů a proběhlo sedmáct přednášek, seminářů a workshopů. Novinkou roku 2012 byla účast zahraničních lektorů z Velké Británie a Itálie, kteří vedli dvě přednášky.

5. Dokumentační oblast

V roce 2012 DYS-centrum[®] nadále rozšiřovalo **fond své knihovny a mediatéky**. Kromě na trhu běžně dostupných publikací souvisejících s problematikou SPUCH obsahuje knihovna unikátní zahraniční publikace i periodika. Knihovna je k dispozici členům DYS-centra, odborné i laické veřejnosti. V roce 2012 jsme opět nakoupili řadu zahraničních titulů, které nejsou českému čtenáři běžně dostupné.

III. Zapojení DYS-centra do aktivit externích organizací

DYS-centrum[®] pokračovalo ve spolupráci s firmou Euroface Consulting, s. r. o., která je českým partnerem několika odborných mezinárodních projektů věnovaných tématu dyslexie. V rámci spolupráce s námi byly konzultovány mezinárodní projekt **Caldys** (zaměřeno na výuku angličtiny jako cizího jazyka pro jedince s dyslexií) a **Dyslang** (zaměřeno na žáky z cizojazyčného prostředí, u nichž se projevují obtíže dyslektického charakteru).

Pokračovala také spolupráce s internetovým portálem **Vaše děti**, na němž funguje internetová poradna zaměřená na problematiku specifických poruch učení. Na dotazy zájemců odpovídají L. Krejčová a Z. Pospíšilová.

V roce 2012 jsme nadále intenzivně **spolupracovali s Českou společností „Dyslexie“ (ČSD)**. Na konferencích pořádaných touto organizací byly prezentovány novinky DYS-centra. Mezi nejvýznamnější události pak bezpochyby patřilo třetí setkání dospělých s dyslexií, které ČSD iniciovala a

uskutečnilo se 4. října 2012. DYS-centrum® se podílelo na organizaci akce a poskytlo zázemí pro její realizaci.

IV. Hospodaření v roce 2011

V roce 2012 činily celkové **příjmy** DYS-centra **3.894.294 Kč** (včetně sponzorských darů). Nejvýznamnější podíl představovaly platby za prodej metodických materiálů a vzdělávací aktivity. Nezanedbatelnou součástí byly rovněž příjmy od klientů za diagnostickou, reedukační a konzultační činnost.

Výdaje v roce 2012 činily **4.321.632 Kč**. Nejvýznamnější položky této kategorie představovaly nákup zboží a mzdy zaměstnancům DYS-centra, nájem, nákup vybavení a provozní režie.

V. Dotace a granty

Jediný **sponzorský dar**, který v roce 2012 DYS-centrum Praha obdrželo, byl od **MUDr. Sereghyové**, a to částka 10.000 Kč. Peníze byly využity na zakoupení nového nábytku do skladových prostor DYS-centra. Paní doktorce za její příspěvek upřímně děkujeme!

Zpracovala PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.

(předsedkyně o. s.)